

نگاه هفته

نفت ارزان و ضرورت اصلاحات اقتصادی

سعیده شفیعی
پژوهشگر اقتصادی

● قیمت نفت که در هفته گذشته روندی صعودی را در پیش گرفته بود، در این هفته مجدداً روند نزولی خود را آغاز کرد. کاهش معاملات در روزهای پایانی سال میلادی، چشم‌اندازهای ناامیدکننده رشد اقتصاد جهانی و به تبع آن تقاضای جهانی نفت در سال آینده و ادامه‌دار بودن مازاد عرضه در بازار دلایل اصلی این کاهش عنوان شده است. ادامه این شرایط، مسئولان برخی کشورهای عضو اوپک را که وابستگی عمده‌ای به درآمدهای حاصل از صادرات نفت دارند با نگرانی مواجه می‌کند. از این‌رو اصلاح نظام پرداخت بارانه‌های انرژی، خصوصی‌سازی و برقراری نظام مالیات بر ارزش افزوده برای بهبود کسری بودجه مدنظر قرار گرفته است.

قیمت‌های نفت

قیمت نفت «برنت دریای شمال» در ساعات آغازین روز جمعه اول ژانویه ۲۰۱۶ به ۳۷ دلار و ۲۸ سنت رسید که نسبت به پایان هفته قبل، ۶۰ سنت کاهش نشان می‌دهد. همچنین «نفت وست‌تگزاس اینترمیدیت» (WTI) در همین روز ۳۷ دلار و چهار سنت معامله شد که نسبت به هفته قبل در همین روز حدود یک دلار کاهش یافته است. به گزارش رویترز، قیمت نفت در پایان سال ۲۰۱۵ نسبت به پایان سال گذشته حدود ۳۵ درصد پایین‌تر بود. این برای دومین سال پیاپی است که قیمت نفت به صورت سالانه روند کاهشی را نشان می‌دهد.

قیمت سبده نفتی اوپک

در حالی که قیمت‌های نفت وست‌تگزاس اینترمیدیت و برنت در این هفته کاهش یافته‌اند، قیمت سبده نفتی اوپک اندکی افزایش یافته است. بنا بر گزارش دبیرخانه اوپک، قیمت سبده نفتی اوپک (OPEC Reference Basket Price) در پایان روز ۲۹ دسامبر به ۳۱ دلار و ۱۷ سنت رسید که نسبت به هفته قبل حدود ۶۶ سنت رشد نشان می‌دهد. براساس آخرین گزارش ماهانه بلومبرگ، مجموع تولید روزانه اوپک در ماه دسامبر ۲۰۱۵ به ۳۲ میلیون و ۱۳۲ هزار بشکه رسید که ۱۸ هزار بشکه نسبت به ماه قبل رشد نشان می‌دهد.

ادامه در صفحه ۱۵

اقتصاد

خلق موجودی جدید با چسباندن تکه وزارتخانه‌ها به هم

کاهش ۵۰ درصدی معافیت مالیاتی تا پایان

ادامه از صفحه ۴

برنامه ششم کافی است؟

کاهش ۵۰ درصدی معافیت مالیاتی تا برنامه ششم نه‌فقط خوب است بلکه کم است. چند وقت قبل مجلس تصویب کرد که تمام افراد حقیقی و حقوقی که مالیات نمی‌دهند و استثنا بودند، جز در مواردی که مقام معظم رهبری صلاح می‌دانند، باید مالیات بدهند. این اقدام خوبی است؛ چراکه اگر این بخش‌ها مالیات ندهند، در موضعی قرار می‌گیرند که رقابت بخشی که مالیات می‌دهد با آنها سخت خواهد بود؛ زیرا همه سازمان‌هایی که از پرداخت مالیات معافند، در اقتصاد حضور دارند. مثلاً تولیدکننده یا پیمانکار باید مالیات ارزش افزوده بدهد و به نسبت سودی که می‌برد، مالیات بپردازد. اگر سازمان‌ها و نهادهایی باشند که پیمانکاری دارند ولی مالیات نمی‌پردازند، آنگاه رقابت سازمان‌هایی که مالیات می‌پردازند با آنها سخت و غیرمنصفانه خواهد بود. اگر می‌خواهیم عادلانه رقابت برقرار شود باید همه، یکسان مالیات پرداخت کنند، وگرنه منابع در اختیار کسانی خواهد بود که به‌طور بهره‌ور از آن استفاده نمی‌کنند و ضمن بی‌عدالتی رشد و توسعه جامعه آسیب می‌بیند.

از طرفی این ذخیره پول و پرداختن مالیات هم منجر به قدرت خواهد شد.

و منجر به کاهش بهره‌وری و راندمان ملی می‌شود. چون یکی که با راندمان کمتری کار می‌کند، می‌تواند کسی را که با راندمان بیشتری کار می‌کند از میدان بیرون کند؛ چون بینشان به علت معافیت‌ها فاصله است. وقتی بخشی راندمانش کمتر باشد، بخشی از این کمبود راندمان خود را از آن امتیاز استفاده می‌کند و به این ترتیب کسی که راندمانش بیشتر است را از میدان به در می‌کند و در نتیجه کل راندمان و بهره‌وری کشور پایین می‌آید.

پس پیشنهاد شما این است که معافیت‌های مالیاتی صدرصد شود؟

بله، مگر در جایی که رهبری صلاح ندانند. چون فرض بر آن است که نظام می‌خواهد راندمان را بالا برد و عادلانه رفتار کند. فرض کنید آستان‌ها در همه رشته‌ها هستند و بخش خصوصی می‌خواهد با آنها رقابت کند. اگر راندمان زیاد باشد با بخش خصوصی رقابت می‌کنند و آن را عقب می‌زنند، اگر هم کم است، مجبور هستند برای اینکه در بازار بمانند راندمانشان را زیاد کنند. مالیاتشان را هم به دولت می‌پردازند. در حال حاضر این نهادها و آستان‌ها از امکاناتی که دولت فراهم می‌کند

و زیرساخت‌ها، آموزش و بهداشت استفاده می‌کنند، بدون اینکه هزینه‌اش را پرداخت کنند که این روندی عادلانه نیست. در اقتصاد مقاومتی می‌خواهیم اقتصاد را به مردم واگذار و میدان را برای مردم باز کنیم، پس باید در همین راستا قدم برداریم.

اقدامات دیگری همچون افزایش سقف مجاز بدهی دولت یا افزایش سهم صندوق توسعه ملی از درآمد نفت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

این نکته مهمی است که سقف مجاز بدهی خارجی دولت ۵۰ میلیارد دلار شود. این سقف‌ها را می‌شود تعیین کرد؛ برای اینکه دولت‌ها در دوره محدود فعالیتشان کشور را برای آینده و دوره‌های بعد بیشتر بدهکار نکنند. استقراض از خارج

نکته

دراجل حاضر نهاده‌ها و آستان‌ها از امکاناتی که دولت فراهم می‌کند و زیرساخت‌ها، آموزش و بهداشت استفاده می‌کنند، بدون اینکه هزینه‌اش را پرداخت کنند که این روندی عادلانه نیست

خوب است به شرط آنکه در پروژه‌های مولد با توجیه اقتصادی سرمایه‌گذاری شود. استقراض برای مصرف و توسعه تشکیلات دولت، مضر و برای آینده خطرناک است. همین‌طور سه‌م صندوق توسعه ملی از درآمد نفت در سال آینده ۳۰ درصد می‌شود. امیدوارم این امر اتفاق بیفتد و درآمدهای نفت را در صندوق ذخیره و سرمایه‌گذاری کنیم و وام بدهیم و سرمایه‌گذاری را توسعه دهیم و با بازگرداندن وام‌ها به صندوق و دادن وام مجدد برای تولید، کاری مفید انجام دهیم.

گفته می‌شود دولت باید ۱۵ درصد کوچک‌تر شود، اما این بند با ایجاد سازمان‌های دولتی در تناقض نیست؟

اولاً ایجاد سازمان‌های جدید با این امر در تناقض است. دوم اینکه راه کوچک کردن دولت با تجدیدنظر و بازتعریف مأموریت سازمان‌های دولتی ممکن است، به طوری که مأموریت‌ها و طراحی ساختارهایی که برای آن مأموریت‌ها مناسب باشد، مختصر شود. در این میان نیروهای اضافه‌تدری خواهند بود که به نفع دولت است عده‌ای را که کارآمدتر هستند، انتخاب کند و به بقیه بگوید از دولت، حقوق و مزایایشان را بگیرند ولی در دولت نباشند و اجازه دهند دولت چابک و کوچک شود چون وقتی دولت بزرگ است، مزاحم حرکت بقیه بخش‌ها خواهد بود. کوچک کردن دولت خوب است اما نمی‌شود گفت مثلاً ۱۵ درصد کم کنیم

باید مأموریت را درست تعریف کنیم. اگر مأموریت دولت را بازتعریف و تبیین کنیم، می‌توانیم دولت و ساختارهایش را کوچک کرده و چه‌بسا این کار منجر به کاهش بیش از ۱۵ درصد دولت شود.

بخش‌های مختلف را دیدید. با توجه به روند کلی این لایحه، نگاه حاکم بر آن پیرو چه دیدگاهی بوده؟

نمی‌توان در این کار خط تئوریک روشنی از نظر نقش دولت و سازمان‌های دولتی دید. در نتیجه ناهمخوانی‌های فراوانی دیده می‌شود. گرایش به ایجاد سازمان جدید زیاد دیده می‌شود، گویی با سازمان‌های جدید مسئله حل می‌شود. ما این همه سازمان بخش غیردولتی و خارجی برای سرمایه‌گذاری به میدان بیاید.

نگاه برنامه و بودجه‌ای دولت را چگونه می‌بینید؟

برنامه و بودجه باید بیشتر از این تقویت شود. خیلی کار شده که این سازمان احیا شود، ولی باید بیشتر کمک کرد که تقویت شود. آنچه تا به حال انجام شده است، کافی نیست.

سال آخر برنامه پنجم است. به این ترتیب سال آینده برنامه‌ای خواهیم داشت؟

بعید می‌دانم سال آینده در مدت باقی‌مانده اتفاقی بیفتد. شرایط کشور هم در حال تغییر است. باید از نظر ذهنی و کارشناسی، آماده تجدیدنظر روی برنامه‌ای که ارائه می‌شود، باشیم.

در نهایت برنامه نداریم؟

سندی به نام برنامه می‌توانیم داشته باشیم اما باید آماده باشیم با توجه به تحولات و شرایطی که پیش می‌آید، برنامه را بازنگری کرده و انعطاف داشته باشیم.

باید امکان بازنگری و تکمیل را در نظر بگیریم، یعنی این‌طور نیست که سندن داریم و مجلس هم تصویب می‌کند و تا پنج سال دیگر آن را انجام دهیم. باید از نظر ذهنی آماده باشیم که اگر لازم بود در آنچه حتی تصویب می‌شود، تجدیدنظر کنیم.

درواقع هر برنامه‌ای که ارائه شود به این ترتیب در نهایت نیاز به بازنگری دارد؟

بله، چون شرایط در حال تحول است و در حال خارج شدن از تحریم هستیم. در این شرایط، دولت می‌تواند ضمن توسعه روابط خارجی در شرایط پساتحریم، برای تقویت صادرات غیرنفتی و واردات تکنولوژی و سرمایه بیشتر به سیاست‌های داخلی بپردازد و اگر نیاز به تغییراتی در برنامه باشد، آن را اعمال کند.

اقتصاد سبز

تحمیل هزینه‌های کلان اقتصادی با آلودگی هوا

فاطمه پاسیان
کارشناس کشاورزی

● انتشار گازهای گلخانه‌ای به وسیله انسان در فعالیت‌های مختلف اقتصادی اعم از کشاورزی، صنعت و خدمات، هزینه‌های سنگینی بر سلامت محیط‌زیست و انسان وارد کرده است. هزینه‌های متفاوتی که می‌توان پیامد آن را در توجه مجامع بین‌المللی و جهانی به این مسئله دانست که جدیدترین آن کنفرانس پاریس است که سران و نمایندگان ۱۹۶ دولت گرد هم جمع شدند تا هدفی مشخص را برای نجات حیات زمین، انسان و تمام جانداران دنبال کنند؛ محدود کردن دمای زمین به دو درجه سانتی‌گراد تا سال ۲۰۵۰ هدف این کنفرانس بود.

چالش جهانی سلامت زمین و انسان برای بسیاری از کشورها در حال حاضر و آینده هزینه‌های بسیاری به همراه دارد. نتایج مطالعات صورت گرفته نشان می‌دهد انتشار گازهای گلخانه‌ای و تغییر اقلیم، باعث کاهش منابع آبی و خشک‌سالی، کاهش آب آشامیدنی، افزایش توفان‌های شن و افزایش بیماری‌های تنفسی، افزایش بیماری‌های قلبی، بروز سیل و طغیان رودخانه‌ها، تخریب روستاها و کانون‌های تولیدی و مهاجرت به روستاها، محدودیت دسترسی به منابع آب و خاک به منظور تأمین مواد غذایی و به‌ناچار استفاده از کود شیمیایی و آفت‌کش‌های بیشتر را به همراه داشته که سلامت انسان را به خطر می‌اندازد. در حال حاضر شاهد هستیم آلودگی هوای تهران و شهرهای دیگر کشورمان هزینه‌های کلانی از نظر اقتصادی و سلامتی به کشور تحمیل کرده است. تعطیلی مدارس، صنایع و افزایش هزینه‌های درمان و به‌خطراتدن سلامتی انسان از جمله این موارد است. اگر در کنار آن، عوامل روانی و ترس و واژه‌ها از ادامه زندگی را نیز اضافه کنیم، استرس و فشارهای روحی و روانی که در شرایط آلودگی به جامعه تزریق می‌شود، به‌مراتب سنگین‌تر می‌شود.

ادامه در صفحه ۱۵

صفر تا صد لذت رانندگی

www.saipagroup.ir

گروه خودروسازی سایپا